

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De Anagrammatismis. Capvt XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Dominus Deus Israel. Nec satis, cum Rex (inquit) infanti nomen eligeret, duodecim cereos albos, eiusdem longitudinis, ponderis, molis, apud altare facelli in honorem B. Mariæ Virginis, & duodecim Apostolorum iussit accendi, quorum singula nomina singulis cereis scripserat, destinaretque animo, ut illius Apostoli nomen, cuius cereus reliquis extinctis, & consumptis perdurasset, nomen arriperet. Hac igitur ratione infans Jacobus est appellatus, quod diui Jacobi cereus superuixisset.

Addit illum iam grãdem res magnas gefisse, & fortunati nomen adeptum. Qui quid sit, hæc si superstiosè fuerint obseruata, meritò à D. Chrystostomo arguuntur, nec in exemplum trahenda sunt.

Notatio Literarum numeralium, & eius omnis vanitas.

CAPVT XXXVII.

Nihil non tentauit curiosã obseruatio, etiam numerorum in literulis exquisitam habuit rationem. Credebant enim antiqui superstiosã fide, tantam esse vim in nominibus, ut quæ numeris eminerent, cæteris inferioribus longe præstantiora, felicioraque essent. Quamobrem ducibus singulã certamine congregientibus, ex literis numeralibus, quæ in cuiusque nomine reperiebantur, omen captabant victoriæ. Hac ratione Hectorem Patroclo, Achillem Hectore superiorem extitisse memorant. Hoc disertè testatur Terentianus Maurus.

Trent. Et nomina tradunt ita literis peractis.
Maurus. Hac ut numeris pluribus, illa sint minus.

Quandoq; subibunt dubia pericla pugna,
ætiar numeris, qua steteri sanere pal-
mas.

Praesagia lethi minima patere summa,
Sic & Patroclum Hectorea manu perisse,
Sic Hectora tradunt cecidisse mox Achilli.

Hectoris enim nomen numerum habet 125. Patrocli 871. Achillis 1276. ut ex numerorum Græcorum ratione, & singularum literarum supputatione patet. Sic numeratur nomen bestię Apoc. c. 13. & completitur 666, cui numero respondet nomen *Μαδμυρ*: Sic nomen Christi per ambages expressum est à Sibylla.

Τέσσαρα φωνήεντα φέρει τὰ δὲ ἄφωνα δὲ αὐτῶ
Διοσῶν ἀγγέλων, ἀριθμὸν δὲ ὅλον ἔξονα-
μῆνω,
Ὀκτὼ γὰρ μονάδας, τῶσας δεκάδας ἐπὶ
τέτοισ,

Ἡδὲ ἑκατοντάδας ὀκτὼ. Hoc efficit nomen Iesus 888. Per numeros igitur nomina exprimere non est nouum: sed inde futuri omnia captare, est irreligiosum, & vanum. Bello, quod Mauricius dux, Saxonie elector, contra Carolum V. Imperatorem pro liberatione Landgrauij gessit, sollicitis admodum Mauritanis, quem exitum res habitura esset. Quidam per iocum iussit eos bono esse animo: nam à Carolo viuci Mauritium non posse, causam rogatus, respondit veteris diuinationis esse fiduciam. Nam, ut Achillis victoris nomen numeris, qui literarum notis indicarentur, plenius esset, quàm Hectoris; sic Mauritij statim initio nomen, Caroli nomine esse numerosius. Congruit omen cum exitu, sed tamen futilem diuinationis rationem arguit, quod eodem nomine Mauritus Imperator à Phoca victus est, quem pleniori appellatione antecellebat. Ipsi demùm postea Ioannes Fridericus Saxo, & Philippus Landgrauus, cum plenissimis nominibus Caroli armis bello Germanico cesserunt. Ex quo nihil inde notationem nominis capere roboris planè certum est, cum quotidiana experientia hanc anilem vanitatem satis confutent.

De Anagrammatismis.

CAPVT XXXVIII.

Adnotationem nominis illustrandam nõ raro assumuntur anagrammatismi, quorum vtus antiquissimus, in hæc vsque tempora dimanauit. Credibile est, à Iudeorum cepisse doctoiibus, qui nata ad huiusmodi literularum obseruationes ingenia habuerunt, quæ deinde linguæ Hebrææ in his nominum inuersionibus fecunda quàm maximè felicitas, non mediocriter adiuuit.

Primum Genesios verbum, *בְּרֵשִׁית* *Be-*
reschit, quinquaginta ferme modis per varios anagrammatismos inuertentes Rabbini lectitarunt, & quo tandem sensum illũ confecerunt.

Y ; Pa-

Pater principium, et finis, per filium cœtus caput, ignem, fundamentum, magni hominis compositione optima.

Aliter Elchana inter suos auctor haud ignobilis, post diligentē investigationē inuenit. In sapientia, quo dicitur, & filius summi Patris, producta est prima materia rerum omnium: Deinde ex fœte bonorum inexhausto data est forma, & deinceps omnia impleta sunt opulentiæ Dei bonitate, in gratiam generis humani, sed maximè electorum.

Hæc ex inuersione, & interpretatione singularum literarum nimis acutè suo more colligunt. Apud Græcos, & Aegyptios, blandiente passim poesi anagrammata caluerunt. Eustatius in Iliad. aliqua commemorat, qui Iunonem acrem significare, probat ex anagrammatismo, ὅτι δὲ ἦρα ὁ ἀήρ δηλοῖται φασί, καὶ τὸ ἀναγραμματισμὸς ἔστι ὡν γὰρ ἦρα γραμματῶν ἐκ τῶν κλειταί, καὶ ὁ ἀήρ: subiungit hæc anagrammaticum exemplar: χόλοσ ὄχλοσ, ἀρετὴ ἠρατὴ. φλόσος φλοῦρος. λιάρὸς ἰλαρός. λῶσχος ὄχλος. ὄλιγος λοιγός. ἑλιδοσ λοιδοσ. χλόη χαλῆ. Ἀπλάσ ταλάσ. παραχύτης σαπρά τύχη. Similiter inquit quidam: τὸ ἐπιβίβιον κολάκιον τὸ Ἀρσινόη ἦρας ἰον ἀνεγραμμάζειν ἀχάλλων δουλεύκας τὴν βασιλίαν Ἀρσινόου ὡς πρέπουσαν εἶναι ἦρας ὁσφράδιον.

Consummatorum, inquit, aliquis adulatorum Arsinoces nomen in Iunonis uisulam transtulit. Regine Arsinœe adularoriè blandiens, quasi ipsa Iunonis olfactorium esse meretur. Qualis fuerit hic adulator, quem sugillat Eustat. verus interpret Lycophonis aperit, qui eundem poetam huius anagrammatis auctorem fuisse dicit, & similiter in Regis Ptolomæi nomen iussit. Πτολομαῖος ἀπὸ μέλιτος.

Nascuntur similia quotidie sub manu nupquam ingenia ad hos Musarum ludos fecundiora: Mitto ea, quæ in Henricum magnam æternæ memoriæ principem, & in eius filium Ludouicum XIII. Christianissimum Regem, illiusque parentem augustam Mariam Medicam, à Poetis sunt decantata, poetis idèò relinquenda.

De origine & etymologijs nominum.

CAPVT XXXIX.

Redeo vnde digressi eramus, omissis tot curiosis nominum obseruationibus, vna & omnium frequentissima ratio est originis, & significationis inuestiganda ratione, quæ licet non sit à natura, tamen in ijs maximè nominibus, quæ sapientes habent auctores, iuxta naturam est, & rei, quam designat propriam, non raro amplectitur potestatem, quod ex infinitis propè etymologijs liquet. Et nihil opinor, aliud voluit Plato in Cratylo, cum tantam vim nominum originibus tribuere visus est.

Hoc, vt in cæteris quibusque longius, in Hebræa tamen eminet spectabilius, vt quæ Adamum omnis sapientiæ gloria excellentem nata est inuentorem. Nam in illud Genes. 2. Appellauitque Adam nominibus suis cuncta animalia Eusebius Cæsariensis scribit, cum de prima Moyses dicat, Omne quod vocauit Adam animalia uiuentis, primum est nomen eius: nihil aliud videtur etiam dicere voluit, nisi accomodatè ad naturam rei nomen fuisse inditum. Addit Platonem non impositione nuda, sed duce natura, rectè nomina rebus imponi docuisse, idque barbarorum autoritate confirmasse, per quas Hebræos intelligit, non enim apud alios talem obseruationem inuenies.

At Moses Barcephas (vt animaduertit Pererius in hunc locum) tradit Adamum editiore Paradisi loco insidentem, augustaque radiati capitis maiestate spectabilem, singulis animantium generibus nomina indidisse. Illa verò summis capitis prona, & præstrictis fulgore tantæ autoritatis oculis, ad vocem appellantis præterisse. Quam aduersus hominem reuerentiam sapientissimum Philo brutas animantes ait deposuisse, postquam nefariè illa se peccati labe contaminauit.

Certè, vt cætera omitramus, apparet quædam nomina apud Hebræos eximia esse significationis: quod si vel vnum Dei, & Adami nomen compares, facilius occurret. El significat potentiam, Adam miseriam; El denotat fortitudinem, Adam imbecillitatem; El sustentatorem, Adam, qui neq; stare, neq; per seipsum sustineri potest. De in vt Adam rex totius orbis terrarum constitutus est à Deo, ita quatuor mundi partes primis elementis